

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

70 pct. større end stigningshastigheden i hvert af årene 1946—1948. Ser man specielt på importvarerne, har udviklingen her formet sig omtrent tilsvarende, medens prisstigningen for hjemmemarkedsvarene var væsentlig større i sidste verdenskrigs første to år end nu. Derimod er den i løbet af det sidste år indtrådte stigning væsentlig større end stigningen fra 1946—1947 og fra 1947—1948.

En gennemgang af pristallets enkelte grupper viser, at der kun for en enkelt gruppe, nemlig bygningsmaterialer, er tale om et fald i sammenligning med august 1949. For huder, læder og skotøj er priserne uforandrede i forhold til sidste år, hvilket hænger sammen med, at hudeordningen er opretholdt uforandret, hvorved det også har været muligt at undgå stigninger af betydning i læder- og fodtøjspriserne. Alle de øvrige grupper viser stigning omend i varierende grad. Procentvis er stigningen størst for foderstoffer, 32 pct., hvorefter følger vegetabiliske levnedsmidler med en stigning på 22 pct. Også animalske levnedsmidler viser en kraftig opgang, 17 pct., men denne stigning overgås dog af gruppen tekstil og konfektion, hvor indekset er gået op med 19 pct. For gødningsstoffer er der en stigning på 8 pct., medens jern, metaller og varer deraf er steget med 6 pct. Mindre stigninger, 3 pct., viser brændsel og mineralske olier samt kemisk-tekniske varer.

Det må stærkt understreges, som jeg har gjort det tidligere i mine bemærkninger, at de på verdensmarkedet indtrufne voldsomme prisstigninger endnu ikke er slået fuldt igennem i det danske engrospristal, således som det belyses ved en nærmere undersøgelse af prisbevægelsen for en række af de vigtigste varer, som indgår i engrospristallets enkelte grupper. Såfremt der ikke sker en afgørende vending i prisudviklingen ude omkring i verden, må der derfor forventes fremover at finde yderligere væsentlige prisstigninger sted her i landet.

Det følger af sig selv, at den seneste tids prisstigninger på verdensmarkedet endnu langt mindre er slået igennem i detailpristallet. Fra juli 1949 til juli 1950 er detailpristallet med 1914 som basis steget fra 307 til 323, d. v. s. 16 points eller ca. 5 pct. Med 1935 som basis var tallet henholdsvis 179 og 188. Til sammenligning tjener, at engrospristallet i samme periode som nævnt er steget med 15 pct.

Spørgsmålet om prislovens fremtidige skikkelse har en helt anden baggrund,

end tilfældet var, da loven fik sin nuværende udformning.

Den ved prislovændringen pr. 31. marts 1949 skete afsvækkelse af bestemmelserne i lovens § 8 får så meget større betydning, som der gennem de sidste par år i vidt omfang har fundet afvikling sted af pris- og avanceordninger fastsat i henhold til prislovens § 13. Medens antallet af maksimalpris- og avanceordninger den 1. januar 1948 udgjorde 259, var der umiddelbart før prislovændringen den 31. marts 1949 kun 171 ordninger i kraft. Fra dette tidspunkt er antallet yderligere indskrænket, således at man nu er nået ned på 50; endvidere er en række af de endnu eksisterende ordninger blevet forenklet. Det er derfor efterhånden en meget betydelig del af den samlede vareomsætning, der alene er underkastet bestemmelserne i prislovens § 8, der, som allerede fremhævet, giver adgang til anvendelse af genanskaffelsespris, og som ikke længer indeholder nogen bestemte kalkulationsregler, men blot fastslår, at urimelige priser, avancer og forretningsbetingelser er forbudt.

Som nævnt har man ved den afvikling af pris- og avanceordninger, der er sket i løbet af det sidste par år, ment at kunne regne med, at konkurrencen ville være tilstrækkelig virksom til at forhindre en stigning i avancerne i forhold til, hvad der var gældende under prisreguleringen. De erfaringer, der er indhøstet på en række vigtige vareområder, hvor prisberegningen er givet fri, tyder imidlertid på, at denne forudsætning ikke har holdt stik. Det er således konstateret, at detailhandelen i en del tilfælde beregner samme procentvise avance som under pris- og avanceordningerne, til trods for at priserne i mellemtiden er steget. Det er endda forekommet, at der er sket stigning i de procentvise avancer. Det er klart, at denne tilbøjelighed til at fortsætte med en sædvanebestemt avanceberegning virker særlig uheldigt for forbrugerne i en tid, hvor priserne af udefra kommende årsager stiger stærkt. I denne forbindelse kan der være anledning til at understrege, at forbrugernes forventninger om fortsat prisstigning i sig selv bidrager til at lægge et ekstra pres på efterspørgslen og medfører, at prisstigninger udefra hurtigere end ellers slår igennem, ligesom der bliver større mulighed for at beregne højere avancer.

Spørgsmålet om, hvorvidt den foreliggende situation måtte give anledning til at foreslå ændringer i prisloven, har været